

רשימת המשתתפים בקובץ

ד"ר דוד אלגביש, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר ברכי אליצור, מכללת יעקב הרצוג
 פרופ' יאירה אמית, אוניברסיטת תל-אביב
 ד"ר יונתן בן-דב, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר יהושע ברמן, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' גרשון ברין, אוניברסיטת תל-אביב
 פרופ' יצחק בעז גוטליב, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' גרשון גליל, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר טובה גנזל, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' מאיר גרובר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 ד"ר יונתן גרוסמן, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' אליעזר (אד) גרינשטיין, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר תמימה דוידוביץ, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר יאיר האס, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר ערן ויזל, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' שמואל ורגון, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' יאיר זקוביץ, האוניברסיטה העברית בירושלים
 ד"ר יהונתן יעקבס, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר חזי כהן, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר איילת סיידלר, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' אוריאל סימון, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר מרים סקלרץ, מכללת אורות ישראל
 פרופ' בוסתנאי עודד, אוניברסיטת חיפה
 פרופ' יוסף עופר, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' אליהו עסיס, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר יצחק פדר, אוניברסיטת חיפה
 פרופ' מאירה פוליאק, אוניברסיטת תל-אביב
 פרופ' פרנק פולק, אוניברסיטת תל-אביב
 פרופ' יוסף פליישמן, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' יצחק פנקובר, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר יוסי פרץ, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר יחיאל צייטקין, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר משה רחימי, מכללת אורות ישראל
 פרופ' נילי שופק, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר שמעון שטובר, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר יעל שמש, אוניברסיטת בר-אילן

בדפוס

בשיתוף עם א' עסיס, מלאכי (מקרא לישראל; תל-אביב: עם-עובד וירושלים: מאגנס).

בשיתוף עם א' עסיס, חגי (מקרא לישראל; תל-אביב: עם-עובד וירושלים: מאגנס).

“בין אלוהים לאדם: על הפערים שבראייה, בריסון עצמי ובנאמנות”, מרבה חכמה – מחקרים במקרא ובמזרח הקדום: ספר זיכרון לאביגדור ויקטור הורוויץ (עורכים: ש' יונה ואחרים; וינונה לייק: אייזנבראונס).

2009

ש' ורגון, י' כדורי, ר' כשר, ע' פריש (עורכים), עיוני מקרא ופרשנות ט (מנחות ידידות והוקרה למשה גרסיאל; רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשס"ט).

"מעמדו ותפקידיו של השליט בפרקי הגאולה שבספר יחזקאל", עיוני מקרא ופרשנות ט, עמ' 199–215.

"Haggai and Ezekiel: The Complicated Relations between the Two Prophets," *VT* 59: 556–82.

2010

"יחזקאל ואפוקליפטיקה במחקר המודרני", אור למאיר: מחקרים במקרא, בלשונות השמיות, בספרות חז"ל ובתרבויות עתיקות מוגשים למאיר גרובר במלאות לו שישים וחמש שנה (עורך: ש' יונה; באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון, תש"ע), עמ' 239–259.

2011

מ' גרסיאל, ר' כשר, ע' פריש (עורכים), עיוני מקרא ופרשנות י (ספר שמואל ורגון; רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשע"א).

"חגי יחזקאל: אפוקליפטיסיזם, מעמד האלוהים ומה שביניהם", עיוני מקרא ופרשנות י, עמ' 361–383.

"תוכניות השיקום לשבי ציון: בין יחזקאל לזכריה", בית מקרא נו (תשע"א), עמ' 33–57.

2012

"חיקוי האל (Imitatio Dei) ושיקוף האל (Reflection, Mirroring) בספרות המקראית", שנתון לחקר המקרא והמזרח הקדום כא (תשע"ב), עמ' 29–68.

2013

"אלוהים דורש צדק חברתי: הרפורמה החברתית בספר יחזקאל", תשורה לצפרייה: מחקרים במקרא, בתולדות ישראל ובמזרח הקדום: מוגשים לצפרייה בן-ברק (עורכים: מ' גרובר ואחרים; באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון, תשע"ג), עמ' 223–242.

"Ethics in the Hebrew Bible," *The International Encyclopedia of Ethics* (ed. H. LaFollette, J. Deigh, S. Stroud; New York: Wiley-Blackwell), 1748–59.

2003

ר' כשר ומ' צפור (עורכים), עיוני מקרא ופרשנות ו (ספר זיכרון ליהודה קומלוש; רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשס"ג).

"יחזקאל כח 13–19 לאור התרגומים הארמיים וספרות המדרש – בין גישה 'מיתית' לגישה 'היסטורית'", עיוני מקרא ופרשנות ו, עמ' 149–165.

2004

יחזקאל, עם מבוא ופירוש (מקרא לישראל) א–ב (תל-אביב: עם עובד; ירושלים: מאגנס, תשס"ד).

"אמונותיהם של המתורגמנים וקהלם", רצף ותמורה: יהודים ויהדות בארץ ישראל הביזנטית-נוצרית (עורך: י' לוין; ירושלים: יד בן-צבי, תשס"ד), עמ' 420–442.

2006

"The Palestinian Targums to Genesis 4:8: A New Approach to an Old Controversy," in *Biblical Interpretation in Judaism and Christianity* (ed. I. Kalimi and P. J. Haas; LHBOTS 439; London: T. & T. Clark), 33–43.

"מדוע נעלמו קרניו של משה: לגלגולי פירושו של הכתוב 'קָרַן עֹר פָּנָיו' (שמ' לד, כט–ל)", מועד טז (תשס"ו), עמ' 8–25.

"פנחס חורגין: מוקדם ומאוחר בתרגום הארמי למקרא", אוניברסיטת בר-אילן מרעיון למעש (עורך: ד' שוורץ; רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשס"ו), כרך ב, עמ' 11–19.

"משה גושן-גוטשטיין: מקרא ותרגומיו בעולמו של חוקר ותאולוג", אוניברסיטת בר-אילן: מרעיון למעש, כרך ב, עמ' 31–39.

"מקרא ומוסר בחקר המקרא המודרני", בית מקרא נא (תשס"ו), עמ' 1–42.

2007

"The Conception of Angels in Jewish Biblical Translations," in *Angels: The Concept of Celestial Beings — Origins, Development and Reception* (ed. F. V. Reiterer, T. Nicklas, and K. Schopflin; Deuterocanonical and Cognate Literature Yearbook 2007; Berlin: de Gruyter), 555–84.

1998

“Anthropomorphism, Holiness and Cult: A New Look at Ezekiel 40–48,” *ZAW* 110: 192–207.

“פרשת האלם בספר יחזקאל,” בית מקרא מג (תשנ”ח), עמ’ 227–244.

1999

“שארית, תשובה וברית: לבירורם של שינויים בעמדותיו של הנביא יחזקאל – מעמדה ‘אופטימית’ לעמדה ‘פסימית’,” בית מקרא מד (תשנ”ט), עמ’ 15–34.

“Metaphor and Allegory in the Aramaic Translations of the Bible,” *Journal for the Aramaic Bible* 1: 53–77.

“Goshen-Gottstein, Moshe Henry (1925-91),” in *Dictionary of Biblical Interpretation* (ed. J. H. Hayes; Nashville: Abingdon), 1.457–58.

2000

“הנביא יחזקאל וספרו – לאור פירושו של ר’ מנחם בן שמעון מפוסקיר,” עיוני מקרא ופרשנות ה: מנחות ידירות והוקרה לאוריאל סימון (עורכים: מ’ גרסיאל ואחרים; רמת-גן תש”ס), עמ’ 295–314.

“Eschatological Ideas in the Toseftot Targum to the Prophets,” *Journal for the Aramaic Bible* 2: 25–59.

“Different Approaches to Mythical Descriptions in the Targums to the Prophets,” *Journal for the Aramaic Bible* 2: 61–74.

“On the Portrayal of Messiahs in Light of an Unknown Targum to Lam 4:21-22,” *JSQ* 7: 22–41.

“תרגומי המקרא הארמיים,” פעמים 83 (תש”ס), עמ’ 70–107.

2001

“הנבואות ה‘פרטיות’ בספר יחזקאל: היקפן, תפקידן וזיקתן לנבואות ה‘פומביות’,” תשורה לשמואל: מחקרים בעולם המקרא [לכבודו של שמואל אחיטוב] (עורכים: צ’ טלשיר ואחרים; באר-שבע: הוצאת אוניברסיטת בן-גוריון וירושלים: מוסד ביאליק, תשס”א), עמ’ 273–282.

“The Sitz im Buch of the Story of Hezekiah’s Illness and Cure in 2 Kings XX,1-11 and Isaiah XXXVIII, 1-22,” *ZAW* 113: 41–55.

1990

With M. L. Klein, "New Fragments of Targum to Esther from the Cairo-Genizah," *HUCA* 61: 89–124.

1993

"תרגומי כלאים' ארמיים לתורה – על פי קטעי גניזה חדשים", קרית ספר סד (תשנ"ב–תשנ"ג), עמ' 277–287.

"ההתניה הדתית והמוסרית לישועה הניסית – פרק בתיאולוגיה מקראית יהודית", עיוני מקרא ופרשנות ג (עורכים: מ' בר-אשר ואחרים; רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ג), עמ' 217–229.

1994

"בת-קול" בתוספתות התרגום לנביאים", דברי האקדמיה האמריקאית למדעי היהדות (= *PAAJR*) נט (תשנ"ד), עמ' 15–28.

1995

"נוסח בלתי ידוע של "תרגום יונתן" לשירת דבורה (שופטים ה)", טכסטוס יח (תשנ"ה), עמ' א–כז.

"אנתרופומורפיזם, קדושה ופולחן – מבט חדש על יחזקאל מ-מח", בית מקרא מ (תשנ"ה), עמ' 359–375.

1996

"Angelology and the Supernal Worlds in the Aramaic Targums to the Prophets," *JSJ* 27: 168–91.

"האם יש מקור אחד לתוספתות התרגום לנביאים?", *AJS Review* 21 (1996), עמ' א–כא.

תוספתות תרגום לנביאים, מקורות לחקר תרבות ישראל 2 (ירושלים: הוצאת האיגוד העולמי למדעי היהדות, תשנ"ו).

1997

"The Mythological Figure of Moses in the Light of Some Unpublished Midrashic Fragments," *JQR* 87: 1–24.

ר' כשר, מ' צפור, י' צפתי (עורכים), עיוני מקרא ופרשנות ד (רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ז).

1985

“שתי תוספתות תרגום על מות משה”, תרביץ נד (תשמ"ה), עמ' 217–224.

“פיסקא באמצע פסוק בויקתה לחלוקת המקרא לפסוקים לאור כתיב-יד עבריים לספר שמואל”, טכסטוס יב (תשמ"ה), עמ' לב–נה.

“The Aramaic Targumim and their *Sitz im Leben*,” *Proceedings of the Ninth Congress of Jewish Studies – Panel Sessions: Bible Studies and Ancient Near East* (Jerusalem: World Union of Jewish Studies, 1985), 75–85.

1986

“דפוסי הפעילות של עושי-הנפלאות במקרא”, עיוני מקרא ופרשנות ב (עורך: א' סימון; רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשמ"ו), עמ' 161–174.

“הניסים במקרא – ייחודם הפינומנולוגי, מעמדם התיאורי ומשמעותם התיאולוגית”, בית מקרא לא (תשמ"ו), עמ' 40–58.

“ישועת יהושפט – מימדיה, מקבילותיה ומשמעויותיה (דבהי"מ כ', א-ל)”, בית מקרא לא (תשמ"ו), עמ' 242–251.

“נס, אמונה וזכות אבות – לגלגולן של תפישות בספרות חז"ל”, מחקרי ירושלים במחשבת ישראל ה (תשמ"ו), עמ' 15–22.

“כפלי-תרגום בכ"י ניאופיטי”, *HUCA* 57 (1986), עמ' א–יט.

1988

“המימד המוסרי בנבואת יחזקאל”, ספר משה גולדשטיין – מחקרים במקרא ובמחשבת ישראל (עורך: ב"צ לוריא; תל-אביב: החברה לחקר המקרא, תשמ"ח), עמ' 137–148.

“דה"ב כ, א–ל: עיון ספרותי-תיאולוגי”, הגות במקרא ה (תשמ"ח), עמ' 167–176.

“The Interpretation of Scripture in Rabbinic Literature,” in *Mikra. Text, Translation, Reading and Interpretation of the Hebrew Bible in Ancient Judaism and Early Christianity* (Compendia Rerum Iudaicarum ad Novum Testamentum, II/1; ed. M.J. Mulder and H. Sysling; Assen: Van Gorcum), 547–94.

1989

מ' גושן-גוטשטיין, שקיעים מתרגומי המקרא הארמיים, סייע בידו רימון כשר (רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשמ"ט).

“תרגום ארמי לעשרת הדיברות על פי קטע גניזה חדש ויחסו לספרות הפיוט ולמסורות יהודי כורדיסטאן”, *HUCA* 60 (1989), עמ' א–יז.

רימון כשר : רשימת פרסומים

1973

התוספתא התרגומית לנביאים (עבודת גמר; אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן תשל"ג).

1975

"עשרת הדיברות שבמחזור ויטרי", בית מקרא כ (תשל"ה), עמ' 402–403.

1976

"תוספתא תרגומית לבראשית ב, א–ג", סיני עח (תשל"ו), עמ' ט–יז.
"ריב ההרים במתן תורה – לגלגולן של מסורות אגדה על פי התרגומים הארמיים", סיני עט (תשל"ו), עמ' יד–כה.
"התוספתות התרגומיות להפטרות שבת-חנוכה", תרביץ מה (תשל"ו), עמ' 27–45.

1981

התפיסה התאולוגית של הנס במקרא (עבודת דוקטור; אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן תשמ"א).
"ונתן אליך אות או מופת" (דברים יג, ב) – בין פרשנות לתיאולוגיה", בית מקרא כו (תשמ"א), עמ' 159–165.

1982

"Was the Prophet a Physician? On the Character of Healing-Miracles in the Bible," *Koroth* 8: 193–201.

1983/1984

מ' גושן-גוטשטיין, שקיעים מתרגומי המקרא הארמיים, סייע בידו רימון כשר (רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשמ"ג).
"הניסים במלכים-ב כ, א-יא בהשוואה למקבילה בישעיה לח, א-כב – הבדלי תיאוריהם ומשמעויותיהם", שנתון למקרא ולחקר המזרח הקדום ז-ח (1983–1984), עמ' 75–89.

הרבה כל כך ללמד. צניעותו וענוותנותו של רימון אפשרו לתלמידיו בכיתה ולמונחייו להתבטא ולהתפתח באופן עצמאי, כל אחד על פי אישיותו, בעוד רימון מכוונם ומגדלם מתוך כבוד כלפיהם, בבחינת "חנוך לנער על פי דרכו". ועל כך במיוחד הוא נערץ על תלמידיו וחבריו, ואהוב על ידם.

רימון היה ועודנו פעיל במסגרות חוץ-אקדמיות שונות, כגון ארגוני זכויות אדם וזכויות בעלי חיים, והוא בבחינת "נאה דורש – נאה מקיים": רימון היה מהחברים הראשונים בקבוצה של אנשי אקדמיה להגנת בעלי חיים במעבדות והוא צמחוני מסיבות אידאולוגיות.

למרות עיסוקיו הרבים, מוצא רימון גם זמן לתחביבים. הוא חובב אקטואליה ומקפיד להתעדכן במהדורות החדשות ולשמור ידיעות מן העיתון בעלות ערך חדשותי. הוא חובב נלהב של אסטרונומיה ונהנה לצפות בכוכבים ולהתעדכן בספרות מחקרית בנושא. מבחינת טעמו המוזיקלי, חביבה עליו שירתו של זמר הטנור האיטלקי הנודע אנדריאה בוצ'לי.

רימון העמיד תלמידים הרבה, שכתבו בהדרכתו את עבודות הדוקטור שלהם, והם מלמדים במחלקה לתנ"ך, במרכז ללימודי יסוד בבר-אילן ובמסגרות אקדמיות אחרות. ביניהם נמנים: ד"ר ברוך אלסטר; ד"ר יהושע ברמן; ד"ר טובה גנזל; ד"ר תמימה דוידוביץ; ד"ר סטיוארט ונינג; ד"ר חזוניאל טויטו; ד"ר חזי כהן; ד"ר עמיחי נחשון; וד"ר יצחק פדר.

מתוך הערכה רבה לרימון, האדם, המורה, החוקר והחבר, אנו שמחים להגיש בפני הקוראים את אסופת המאמרים שנכתבו לכבודו.

עיקר עיסוקו של רימון הוא בתולדות האמונות והדעות של התרבות היהודית הקדומה והמאוחרת יותר. התרבות היהודית הקדומה מיוצגת על ידי הספרות המקראית, על סוגיה, על גווניה ועל תקופותיה השונות.

קיימים מספר נושאי-רוחב שבהם עוסק רימון במחקריו. הוא בחן בעבודת הדוקטור את תפיסת הנס במקרא, לאורכו ולרוחבו. הוא בחן את שאלת המוסר בספרות המקראית לאור חקר המקרא המודרני. רימון פרסם מאמר על חיקוי האל (Imitatio Dei) ושיקופו בספרות המקראית כולה. הוא אף דן בשאלת הרפורמה החברתית של הנביא יחזקאל לאור גישות מקראיות שונות לשאלת הצדק החברתי. כמו כן דן בשאלת הזיקה בין ספר יחזקאל לאפוקליפטיזם, תוך בחינת התופעה ואפיונה במחקר המודרני. לאחרונה הוא כותב מונוגרפיה על הנושא 'בין אלוהים לאדם: על הגבולות בין האלוהי לאנושי לאור המקרא'. בצד נושאים רוחביים וכלל-מקראיים אלה, דן רימון בעמקות באמונות של המאה השישית לפסה"נ, מאה שכללה בתחילתה את חורבן יהודה והגלות ולקראת סופה את שיבת ציון. פירות העיון בתקופה זו הניבו פירוש מקיף וארוך על ספר יחזקאל (ב כרכים, 965 עמודים, במסגרת סדרת הפירושים המדעיים 'מקרא לישראל'). יחד עם פרופ' אלי אלה אף הם אמורים לצאת בקרוב בסדרה 'מקרא לישראל'.

בנוסף לספרי הפירוש הנזכרים, פרסם רימון סדרה של מאמרים על ספר יחזקאל, ועל הקשרים שבין יחזקאל וחגי ובין יחזקאל וזכריה. במסגרת מחקריו על התרבות היהודית, עסק המחבר רבות בתרגומי המקרא הארמיים, מתוך מגמה לחשוף את אמונותיהם של המתורגמנים בהשוואה לאמונות ודעות המצויות בספרות חז"ל. מחקר תחום זה הניב שורה של פרסומים, ביניהם הספר 'תוספתות תרגום לנביאים', הכולל אוסף של 150 קטעי תרגום לספרי הנביאים אשר שונים מתרגום יונתן "הרשמי", ואשר חושפים את אמונותיהם (הדחיות) של המתורגמנים.¹ בנוסף, פרסם שורה ארוכה של מאמרים, שחלקם חשף לראשונה קטעי תרגום בלתי נודעים, וחלקם חשף אמונות המיוחדות אך ורק למתורגמנים.

אחד המאמרים החשובים של רימון, אשר פורסם בקובץ המאמרים *Mikra* בשנת 1988, עסק בפרשנות חז"ל למקרא, והוא מצוטט תכופות במחקרים השונים העוסקים בתחומים אלה. מאמר זה הוא, ללא ספק, אחד המאמרים המכוננים בתחום של חקר הפרשנות הקדומה.

במסגרת הרצאותיו במחלקה לתנ"ך, העביר רימון שורה של סמינריונים, בנושאים מגוונים, לתלמידי מחקר. סמינריונים אלה דנו בין השאר בנושאים האלה: "מונותיאזם ופוליתיאזם"; "בריאיה, טבע ונס במקרא"; "תפיסת האדם במקרא"; "ספרות החוכמה"; "ירמיהו ויחזקאל – זיקות וניגודים"; "המוסר במקרא"; "מקדש ופולחן בתקופת המקרא"; "אמונות ודעות במקרא"; ועוד.

כל מי שלמד אצל רימון, וביניהם גם עורכיו של ספר זה, זוכר לטובה את שיעוריו המרתקים והמאתגרים. הוא מעולם לא הסתפק בתשובות שטחיות לשאלות שהועלו בשיעוריו, והעדיף להישאר ב"צריך עיון" על פני שליפת תשובות מהמותן. אישיותו של רימון מתאפיינת בחותם האמת והיושר. תכונות אלה מאפיינות את מחקריו, את הוראתו, וכן גם את הנהגותיו. רימון חקר את המוסר המקראי, וגם באורח חייו הוא נוהג על פי אמות מוסר קפדניות. רימון מהווה דוגמה אישית לתלמידיו ולחבריו ביישמו את ערכי המוסר שאותם הוא

¹ ב' גרוספלד כתב בביקורתו על הספר: "Professor Kashner has done a magnificent job in providing scholarship with a work of such a magnitude [...] This is a most valuable reference tool to the field of Aramaic studies". ראו: B. Grossfeld, *JAOS*, 119 (1999): 186.

רימון כשר – האדם, המורה והחוקר

רימון כשר נולד בירושלים בא' באדר תש"ה (14 בפברואר 1945), לאימו שתחיה ציפורה לבית רבינוביץ-תאומים ממשפחת אדר"ת ולאביו שמעון ז"ל, בנו בכורו של הרב מנחם מנדל כשר, ואח לאסא כשר.

בהיותו בן חצי שנה עברה המשפחה לבנימינה, וכעבור כשנתיים עברה לראשון-לציון, שם שהתה במלחמת העצמאות ובשנים הראשונות לקום המדינה, כולל בתקופת הצנע, ומשם זיכרונותיו הראשונים. בעיר זו למד בכיתה א בבית הספר "חביב".

בשנת תשי"ב (1952) עברה המשפחה לגור בשיכון צבא הקבע, במקום שלימים נקרא "רמת-ח"ן" שברמת-גן. רימון למד בכיתה ב בבית-הספר החי"ל שביד-אליהו, ומכיתה ג ואילך בבית הספר היסודי "רמת-ח"ן".

רימון למד במחזור הראשון של תיכון "בליך". עם סיום לימודיו בשנת תשכ"ג (1963) במגמה ההומנית, התגייס לצה"ל ושירת במפקדת פיקוד דרום כסמל דת שנתיים וארבעה חודשים. רימון גויס רבות לפעילויות הדרכה ברבנות הצבאית בנושא זיהוי חללים. בנושא זה עסק כבר במלחמת ששת הימים, בחזית הדרום ויותר מאוחר במלחמת יום-הכיפורים.

עם שחרורו מהצבא החל רימון ללמוד באוניברסיטת בר-אילן במחלקה לתנ"ך ובמחלקה ללשון עברית ושפות שמיות. את לימודיו לתואר שני ולתואר שלישי המשיך במסגרת המחלקה לתנ"ך באוניברסיטת בר-אילן. במסגרת לימודיו זכה ללמוד אצל חוקרים ומורים למופת. במחלקה לתנ"ך – אצל פרופ' גושן-גוטשטיין ז"ל, פרופ' מנחם כהן ופרופ' אוריאל סימון ייבדלו לחיים ארוכים. במחלקה ללשון עברית ושפות שמיות – אצל פרופ' פנחס ארצי ז"ל; ארמית לניביה השונים אצל ד"ר דוד כהן ז"ל; לשון עברית אצל פרופ' מ"צ קדרי ז"ל, וטעמי המקרא אצל פרופ' אהרן דותן, ייבדל לחיים ארוכים.

עם החוקרים שרימון מציין כמי שהשפיעו עליו ביותר נמנים: פרופ' משה גרינברג ופרופ' עזרא פליישר ז"ל, פרופ' שמואל אחיטוב יבדל"א ופרופ' גיימס בר.

עבודת המ"א של רימון, שכותרתה 'התוספתא התרגומית לנביאים', נכתבה בהדרכתו של פרופ' משה גושן-גוטשטיין ז"ל. לימים הפכה עבודה זו בסיס לספר שעיקרו מהדורה מדעית מוערת של קטעי תוספתות התרגום לנביאים. אף עבודת הדוקטור שכותרתה 'התפיסה התיאולוגית של הנס במקרא' נכתבה בהדרכת פרופ' גושן.

במהלך לימודיו לתואר השני נישא לחנה, בת לפנינה ז"ל לבית דיסטנפלד, ולשמואל ז"ל לבית אדלר (פרופ' חנה כשר היא מרצה לפילוסופיה בבר-אילן). לשניים נולדו להם שני בנים, כרמל (וטרינר שעבר הסבה לרפואה) ואלמוג (מרצה במחלקה לערבית באוניברסיטת בר-אילן).

בין השנים 1999–2001 שימש רימון אחד העורכים של כתב העת *Aramaic Studies* (לשעבר *Journal for the Aramaic Bible*), הממשיך לצאת עד היום בהוצאת בריל.

בשנת 1993 הועלה רימון לדרגת פרופ' חבר ובשנת 1998 לדרגת פרופ' מן המניין. עם פרישתו הוא מונה לפרופסור אמריטוס. בין תפקידיו באוניברסיטה שימש, בין השאר, כראש המכון לתולדות חקר המקרא היהודי; כדקן הספריות; וכחבר ועדת הספרים שליד הוצאת אוניברסיטת בר-אילן. לאחרונה מונה כאחראי על תחום המקרא ותרגומיו במהדורה החדשה של האנציקלופדיה העברית המקוונת.

פתח דבר

אנו שמחים להעמיד בפני ציבור הקוראים את ספר היובל לכבוד פרופ' רימון כשר. בכרך זה כלולים שלושים ושישה מאמרים שנכתבו בידי תלמידיו של המחבר, עמיתיו להוראה באוניברסיטת בר-אילן וחוקרים ממוסדות שונים להשכלה גבוהה. המאמרים עוסקים בנושאים קרובים לנושאי המחקר שרימון עסק בהם: ספרות הנבואה, תאולוגיה מקראית ופרשנות ימי הביניים. אנו מבקשים להודות לכל מי שסייע בהוצאתו של ספר זה לאור: לקרן "בית שלום", יפן; לקתדרה לתנ"ך על שם הרב מרדכי נורוק; ולצוות ההוצאה לאור של החברה לחקר המקרא בארה"ב (SBL) בארה"ב על שניאותו לכלול ספר זה בסדרה "קולות בינלאומיים בחקר המקרא" (IVBS). נזכיר במיוחד את לואיס יונקר, לי אנדרסן, קאתי קליין ובוב בולר.

תודה מיוחדת לקריינים מטעם המערכת על שסייעו לנו להוציא תחת ידינו מאמרים ראויים. עם הקריינים נמנים חברי סגל במחלקה לתנ"ך ובמחלקות אחרות באוניברסיטת בר-אילן, חברי סגל באוניברסיטאות שונות בארץ ומעבר לים. ולבסוף, תודה למזכירות המחלקה, חדווה קפלן וחניה שפונגין, על הסיוע הרב שהגישו לנו בכל השלבים של הפקתו של כרך זה. רימון היקר, חבריך, עמיתיך ועורכי הספר מתכבדים להגיש לך אסופת מאמרים זו. אנו מאחלים לך בריאות טובה והמשך עשייה פורה בתחומי המחקר ובתחומים אחרים עוד שנים רבות.

העורכים

468	נוסח פירוש רשב"ם לתורה על פי כ"י ברסלאו ועל פי מקורות נוספים יהונתן יעקבס
489	מדוע עזב ר' אברהם אבן עזרא את ספרד "בנפש נבהלת"? אוריאל סימון
503	סודותיו של ראב"ע בפירוש רמב"ן לתורה: זיקות של מינוח והקשר פרשני מרים סקלרץ
524	פירושי רד"ק למצג בסיפור המקראי איילת סידלר
539	תוספות מאוחרות של רד"ק לספר השורשים ומגמתן הרעיונית יחיאל צייטקין
562	פירושי רמב"ן על קבר רחל במהדורות השונות של פירושו לתורה יוסף עופר
579	המעשים הסמליים בספר יחזקאל לאור פירושו של ר' מנחם בן שמעון תמימה דוידוביץ
603	בין שאלתו של יצחק אברבנאל לתשובתו של יוסף חיון: שלב חדש בשאלת חלקו של משה בכתיבת התורה ערן ויזל
620	"הרנינו גוים עמו": שירת האזינו – פולמוס יהודי נוצרי ברנסנס משה רחימי

220	יְלֵא תִסְפֹּד וְלֵא תִבְקֶה׃ : הַאִסּוּר עַל יַחְזָקָא לְנַהוּג מְנַהֲגֵי אַבְלוּת עַם מוֹת רַעִייתו (יַחְזָקָא כַּד 15–24) יַעַל שֶׁמֶשׁ.....
239	אִידֵאוֹלוֹגִיָּה עִירוֹנִית בַּעֲמוֹס פֶּרֶק ג' יוֹנָתָן בֶּן-דָּב.....
256	הַרִיב עִם תּוֹשְׁבֵי יְהוּדָה בִּימֵי אַחַז (מִיכָה ו' 1–8) שִׁמְוֵאל וְרִגּוֹן.....
274	הַמְּבַנָּה שֶׁל זְכַרְיָה ח וּמִשְׁמַעוֹתוֹ אֵלֵי עֲסִיס.....
286	תְּהִלִּים קְלָה – פְּסִיפּוֹס כְּתוּבִים, טַעֲמוֹ וּכְוֹנָתוֹ יֵאִיר זְקוּבִיץ.....
297	שְׁלוֹשׁ הָעֵרֹת פִּילוֹלוֹגִיּוֹת עַל סֵפֶר אִיּוֹב אַלְיַעֲזָר (אֲד) גְּרִינְשֵׁטִין.....
309	״אֲכַל אֶת הַמַּגְלָה הַזֹּאת״ (יַחְזָקָא ג' 1) – הַכְּתִיבָה כְּסַמֵּל וּכְדִמּוּי בַּמִּקְרָא נִילֵי שׁוֹפֵק.....
328	נְטִישָׁה אֱלוֹהִית בַּסְּפָרוֹת הַמְּסוּפּוֹטְמִית וּבַמִּקְרָא : לְקִרְאָת שַׁחֲזוֹר שִׁיחַ תְּאוֹלוֹגִי קָדוּם יַצְחָק פֶּדֶר.....

עִיוֵי פֶּרֶשׁנוֹת

355	מְסוֹרוֹת הַכְּתִיבָה שֶׁל שִׁירַת הָאֲזִינוּ בְּכַתְבֵי יָד אֲשֶׁכְּנַזִּים מִקְרָאִים מִימֵי הַבִּינָיִים יוֹסֵי פֶּרֶץ.....
375	בֵּין מוֹדַע לְלֵא מוֹדַע בְּנִפְשׁ הַגִּיבּוֹר הַמִּקְרָאִי : תּוֹכְנּוֹת פְּסִיכוֹלוֹגִיּוֹת בַּפִּירוּשׁוֹ שֶׁל רַב יַצְחָק בֶּן שִׁמְוֵאל הַסְּפָרְדִי לְסֵפֶר שִׁמְוֵאל שִׁמְעוֹן שְׁטוּבֶר.....
390	עַל ״תּוֹדַעַת הַפֶּשֶׁט״ הַיְמִי-בִּינָיִמִית וְתְרוּמָתוֹ שֶׁל דְּנִיָּאל אֶלְקוּמִיסִי לְעִיּוֹן סַמְנָטִי בַּמִּקְרָא מֵאִירָה פּוֹלִיאַק.....
416	מְבַנָּה הַפִּירוּשִׁים בְּקוּבֶץ הַבִּיזּוֹנְטִי : עַל אַחַת הַנּוֹסַחָאוֹת הַמִּשְׁמָשׁוֹת בְּקוּבֶץ לְמֵלֶכֶת הַפִּירוּשׁ וְדִיוֹן מֵיִצְג בְּטַקְסַט מִקְרָאִי אֶחָד גְּרִישׁוֹן בְּרִין.....
425	הַגְּהוֹת רִשׁ״י וְהַגְּהוֹת תְּלִמִּידָיו לְפִירוּשׁ רִשׁ״י עַל סֵפֶר עֲמוֹס יַצְחָק שׁ׳ פֶּנְקוּבֶר.....
449	״כֹּל X שְׁבַמִּקְרָא – לְשׁוֹן Y״ : הַשְּׁגוֹתֵיו הַסְּמוּיּוֹת שֶׁל רִשׁ״י עַל מַחְבַּרַת מְנַחֵם יֵאִיר הָאֵס.....
464	אוֹתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת – הֵא כִּיצַד ? מֵאִיר גְּרוּבֶר.....

תוכן העניינים

- א..... פתח דבר
- ב..... רימון כשר – המורה והחוקר
- ח..... רימון כשר – רשימת פרסומים
- יב..... רשימת המשתתפים בקובץ

עיוני מקרא ומזרח קדום

- שוטרי בני ישראל – ממכים למוכים (שמות ה)
יונתן גרוסמן 1.....
- ”מעשי משה (שמ’ ב–ד) סימן לישראל”:
משה כבבואה לעם ישראל בספר שמות
יהושע ברמן 20.....
- ייעודו של משה: חינוך, מבחן והשתלשלותו של סיפור
פרנק פולק 40.....
- חטאה ועונשה של בת כהן שזנתה (ויקרא כא 9)
לאור פשוטו של מקרא ופרשנות יהודית קדומה
יוסף פליישמן 61.....
- להתחיל מבראשית: פתיחותיהם של חמישה חומשי תורה
יצחק בעז גוטליב 80.....
- גורל יהונתן
חזי כהן 99.....
- מקדש שלמה: חזון או מציאות?
גרשון גליל 117.....
- חקר המקרא והסוגיה השומרנית – בין עבר להווה
יאירה אמית 132.....
- על הספרים ששלח מראדך בלאדן לחזקיהו (מל”ב כ 12)
בוסתנאי עודד 146.....
- תיאורי המלחמה בספר מלכים – תיאורים של מתינות
דוד אלגביש 156.....
- ’הלרשע לעזר ולשנאי ה’ תאהב’:
לקחי תוכחת הנביא כבסיס לעיצובה המחודש של
מלכות יהושפט בספר דברי הימים
ברכי אליצור 185.....
- טומאת שם ה’ בספר יחזקאל
טובה גנזל 206.....

פרופ' רימון כשר

זר רימונים

מחקרים במקרא ובפרשנותו
מוקדשים לפרופ' רימון כשר

עורכים

מיכאל אביעוז

אלי עסיס

יעל שמש